

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ КАДРІВ

**Матеріали I навчально-методичної конференції,
присвяченої 212-й річниці від дня заснування ХНМУ**

30 листопада 2016 року

м. Харків

Харків
ХНМУ
2016

УДК 378.091.33-027.22:61(06)
ББК 74.58
С 37

Затверджено вченою радою ХНМУ.
Протокол № 13 від 24.11.2016 р.

Редакційна колегія:

Марковський В.Д. – проректор з науково-педагогічної роботи, проф.,
Фоміна Л.В. – зав. кафедри української мови, основ психології та педагогіки,
Краснікова С.О. – зав. кафедри мовної підготовки іноземних громадян,
Логвінова Ж.І. – зав. методичного кабінету.

С 37 Симуляційне навчання в системі підготовки медичних кадрів: матеріали
L навч.-метод. конф., присвяченої 212-й річниці від дня заснування ХНМУ
(Харків, 30 лист. 2016 р.) / кол. авт. – Харків : ХНМУ, 2016. – 188 с.

Збірник містить статті, підготовлені викладачами Харківського національного медичного університету, які відображають використання симуляційних технологій у вирішенні величезної кількості проблем, які досяжні в будь-який час доби, мають можливість відтворення широкого спектру клінічних умов, зручні з етичної і юридичної точки зору, оскільки новачки здійснюють першу практику, необхідну для опанування різних методів, у тому числі інвазивних процедур не на реальних пацієнтах, коли недосвідченість може мати негативні наслідки для останнього. Так само екзаменатори можуть використовувати симулятори для оцінювання компетентності студентів, що екзамнуються в додипломній, та лікарів – в післядипломній освіті.

Матеріали, наведені у збірнику, дають можливість зрозуміти різноманітні симуляційні технології, які необхідні для професійної підготовки і оцінки професійних навичок та сприяють активізації навчального процесу і покращанню якості освіти.

Збірник розрахований на викладачів вищих медичних закладів.

УДК 378.091.33-027.22:61(06)
ББК 74.58

© Харківський національний
медичний університет, 2016

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ЗА ПРОФІЛЕМ «АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ»

Щербина І.М., Ткачова О.В., Диннік О.О.

Останнім часом відзначається стрімке впровадження великої кількості віртуальних технологій у різноманітних сферах діяльності людини, у тому числі у педагогічній практиці.

Висока частота різноманітних критичних ситуацій в акушерстві та гінекології, небезпечних для двох життів (мати, плід) потребує вдосконалення методик навчання за цим фахом. Можливість впровадження складних віртуальних симуляторів у сучасному навчанні особливо актуальна, оскільки на практиці не завжди вдається забезпечити кожного студента тематичними хворими й навчити його основних акушерських маніпуляцій. Саме симулятори можуть багаторазово і точно відтворити важливі клінічні сценарії і можливість адаптувати навчальну ситуацію під кожного студента [1]. Також слід відзначити, що з юридичної точки зору в існуючих законах наголошується що пацієнт має бути проінформований і він має змогу відмовитися від участі студента в огляді та наданні йому медичної допомоги, отримати згоду пацієнта стає все складніше. Найважливішими перевагами симуляційних технологій є навчання без шкоди пацієнту і об'єктивна оцінка досягнутого рівня професійної підготовки кожного спеціаліста [2]. Окрім цього, в акушерській практиці існують морально-етичні обмеження в спілкуванні з пацієнтом.

На жаль, у сучасних навчальних програмах мало уваги приділяється симуляційному навчанню, не визначено методик і дидактичні методи. Для того щоб високовартісні технології принесли максимальну користь, необхідно чітко визначити цілі й сформулювати завдання: розробка, апробація і впровадження освітніх програм симуляційного навчання, стандартів об'єктивної оцінки набутих навичок, програм підготовки викладачів.

При навчанні студентів на кафедрі «Акушерства і гінекології № 1» для відпрацювання найпростіших практичних навичок (огляд у дзеркалах, бімануальне дослідження, вагінальне дослідження, прийоми Леопольда) давно використовуються фантоми, муляжі. Для вивчення біомеханізму пологів в нормі і при різноманітних видах патології застосовуються фантоми кісткового таза і плода з основними орієнтирами на голівці. Можливість використання віртуального симулятора вагінального дослідження дозволить студентам об'єктивно оцінити стан пологових шляхів (шийки матки за шкалою Бішопа) та розташування швів і тім'ячків на голівці плода. Імітатор пологів показує точне розташування і поворот голівки плода всередині таза жінки, що дозволяє відтворити клініку пологів, виконати розтин плодового міхура. Велика увага приділяється нормальній анатомії жіночих органів, а також різним патологічним станам (наявні комплекти змінних вставок матки з різноманітною патологією). Викладач може оцінити правильність володіння хірургічними інструментами й виконання різноманітних акушерсько-гінекологічних маніпуляцій. Студент матиме можливість працювати в умовах, наближених до реальних (імітація пологового залу, реальне обладнання та манекен, що реагує на його втручання).

Таким чином, використання інтерактивних тренажерів дозволить підвищити наочність навчання, що є головним способом психолого-педагогічного впливу на студентів. На відміну від демонстраційних занять, практичні групові заняття на муляжах не тільки покращують результати у студентів, а й підвищують їхню самооцінку і впевненість в собі, що особливо важливо для майбутнього лікаря. Також слід зазначити, що після занять на муляжах навіть віддалені результати контролю знань залишаються високими, а не тільки відразу після занять. При роботі з тренажерами розвивається просторова уява, що дозволяє студенту правильно оцінити акушерську ситуацію, перебіг пологів і прогнозувати можливі ускладнення. Викладачеві легше зробити об'єктивну оцінку якості отриманих знань при роботі студентів в симуляційному центрі, ніж при роботі з пацієнтом. Зменшується стресовість занять для студентів, оскільки є можливість безпечного застосування багаторазових спроб різноманітних акушерських маніпуляцій, студент має більше часу й менше хвилюється. Використання імітаційних технологій дозволяє оцінити не тільки якість окремих маніпуляцій, а й тактику студента в конкретних ситуаціях, його вміння працювати в команді.

Міжнародні дослідження показують, що практичні навички втрачаються значно швидше, ніж теоретична підготовка. Можливість створювати різні акушерсько-гінекологічні ситуації під час навчання дозволяє розвивати клінічне мислення у студентів, що допомагає виходити зі складних критичних ситуацій з неоднозначними рішеннями.

З огляду на складність досліджуваної дисципліни, можливо, слід збільшити годинне навантаження, щоб забезпечити належну якість викладання практичних навичок, а також готувати викладачів, які б володіли методиками симуляційного навчання. Слід поміркувати про єдині методики й стандарти навчання.

Література:

1. Муравьев К.А. Симуляционное обучение в медицинском образовании – переломный момент / К.А. Муравьев, А.Б. Ходжаян, С.В. Рой // Фундаментальные исследования. – 2011. – № 10–3. – С. 534–537.

2. Симуляционное обучение по специальности «Лечебное дело» / сост. М.Д. Горшков; ред. А.А. Свистунов. – Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2014. – 288 с.

Степаненко О.Ю., Карамишев В.Д., Деева Т.В., Панасенко В.О., Клочко Н.І.	
МЕТОДИ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ	152
Терещенко А.О., Шиян Д.М.	
СИМУЛЯЦІЙНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ	154
Фоміна Л.В., Кулікова І.І.	
РОЛЬ ПЕДАГОГА В СИМУЛЯЦІЙНІЙ ОСВІТІ	157
Фоміна Л.В., Скорбач Т.В., Калініченко О.В.	
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ СИМУЛЯЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ	159
Фролова Т.В., Охупкіна О.В., Сіняєва І.Р., Терещенкова І.І., Атаманова О.В.	
ЗАСТОСУВАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	162
Хаустов М.М., Бачинський Р.О., Гордієнко Н.О., Поручіков В.В.	
РОЛЬ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТА-МЕДИКА	164
Чернобай Л.В., Глоба Н.С., Ісаєва І.М., Кармазіна І.С.	
ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ ЗАКЛАДІ	166
Чумаченко Т.О., Семішев В.І.	
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ-ЕПІДЕМІОЛОГІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ СИМУЛЯЦІЇ ЕПІДЕМІЧНОГО ПРОЦЕСУ	168
Чухно І.А.	
ЗАСТОСУВАННЯ СИТУАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ З УПРАВЛІНСЬКИХ ДИСЦИПЛІН	171
Шевченко С.І., Шевченко Р.С., Прийменко Д.С., Циганенко О.С.	
СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В ЗАГАЛЬНІЙ ХІРУРГІЇ	173
Шейко А.О.	
ЖИТТЄВА НЕОБХІДНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ	175
Щербина М.О., Кузьміна О.О.	
ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В АКУШЕРСТВІ ТА ГІНЕКОЛОГІЇ	177
Щербина І.М., Ткачова О.В., Диннік О.О.	
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ЗА ПРОФІЛЕМ «АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ»	180

Формат А5. Ризографія. Ум. друк. арк.11,75.
Прим. Зам. № . 16-33325

Редакційно-видавничий відділ
ХНМУ, пр. Леніна, 4, м. Харків, 61022
izdat@knhmu.kharkov.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видав-ництв, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції серії ДК № 3242 від 18.07.2008 р.